

До протоколу № 215
від 16 вересня 2026 року

ВИСНОВОК

до проекту Закону України
«Про внесення змін до деяких законів України
щодо меценатської діяльності у сфері культури»
(реєстр. № 15442 від 24.07.2026)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (далі – Комітет) за дорученням Голови Верховної Ради України Руслана Стефанчука розглянув у межах предметів свого відання на засіданні 16 вересня 2026 року (протокол № 215) проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо меценатської діяльності у сфері культури» (реєстр. № 15442 від 24.07.2026), поданий народним депутатом України Потураєвим М.Р. та іншими народними депутатами України, і зазначає таке.

Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики визначено головним комітетом з підготовки цього законопроекту.

У пояснювальній записці зазначено, що законопроект розроблено з метою запровадження в систему державно-приватного партнерства нового інституту меценатства у сфері культури.

Законопроектом пропонується запровадити нову термінологію, що стосується меценатства, визначити суб'єктів, напрями та види меценатської діяльності, шляхи державної підтримки меценатів культури, встановити істотні вимоги договору про меценатську допомогу, а також внести зміни до Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» з метою уникнення суперечностей між положеннями законів.

Встановлення інституційних основ для розвитку меценатства у сфері культури покликано сформулювати **чіткі та прозорі правила здійснення меценатської діяльності у формах, найбільш прийнятних і зручних для меценатів**, а також стимулювати таку діяльність шляхом запровадження **відповідних заохочувальних механізмів**.

Законопроектом **закладаються передумови та визначаються перспективи розвитку культури меценатства в Україні**, спрямованої на взаємовигідне співробітництво бізнесу та громадян із закладами культури та мистецтвами.

Комітет у межах предметів свого відання зазначає, що у законопроекті міститься положення, яким частину першої статті 1 Закону України «Про культуру» доповнено пунктом 17¹, в якому серед отримувачів меценатської допомоги визначено, зокрема, заклади освіти у сфері культури, у статутах (положеннях) яких передбачено провадження діяльності у сфері культури.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) висловило окремі зауваження до законопроекту.

Зокрема ГНЕУ запропонувало узгодити частину першу нової статті 28¹ Закону «Про культуру» (далі – Закон) з положеннями Закону України «Про публічно-приватне партнерство» та Закону України «Про охорону культурної спадщини», уточнивши, що участь у реалізації проєктів і програм з будівництва (нового будівництва, реконструкції, реставрації, консервації, капітального і поточного ремонту), модернізації та реновації закладів культури, а також на об'єктах культурної спадщини, може здійснюватися на засадах публічно-приватного партнерства.

Крім того, відповідно до абзацу сьомого частини третьої статті 28¹ Закону, меценат культури, отримувач меценатської допомоги та бенефіціар не можуть бути юридичними особами, що створені та зареєстровані відповідно до законодавства України, але кінцевим бенефіціарним власником, членом або учасником (акціонером), який має частку в статутному капіталі 10 і більше відсотків, є російська федерація або громадянин російської федерації, крім тих, що проживають на території України на законних підставах, або юридична особа, створена та зареєстрована відповідно до законодавства російської федерації.

ГНЕУ зауважує, що виокремлення лише однієї країни для застосування зазначених обмежень не враховує можливих змін у переліку держав, що можуть становити загрозу національній безпеці України, та не узгоджується із системним підходом законодавця.

Також ГНЕУ звертає увагу на **відсутність у законопроекті визначення терміна «кінцевий бенефіціарний власник»**, невідповідність цього терміна законодавству, а також на неврегульованість питань спільного та опосередкованого володіння часткою у статутному капіталі, що може створювати прогалини у правовому регулюванні та можливості для обходу встановлених обмежень.

Міністерство освіти і науки України (далі – МОН України) надало пропозиції до законопроекту.

МОН України рекомендує внести зміни до абзацу шостого підпункту 1 пункту 1 розділу I проєкту Закону, яким пропонується доповнити частину першу статті 1 Закону України «Про культуру» пунктом 17¹, що встановлює обмеження щодо кола закладів освіти, які можуть бути отримувачами меценатської допомоги, шляхом зазначення лише закладів освіти сфери культури.

МОН України звертає увагу, що заклади освіти різного рівня і підпорядкування функціонують переважно як багатопрофільні освітні інституції і реалізують освітні програми, зокрема мистецького профілю, створюють і супроводжують різноманітні мистецькі і культурні проєкти та заходи. Велика

кількість закладів освіти розміщена у спорудах, які мають статус пам'яток культурної спадщини, до того ж структурними підрозділами закладів освіти є бібліотеки і музеї.

З метою забезпечення об'єктивності та справедливості, а також для уникнення обмеження меценатів галузевими бар'єрами у виборі інституцій, що здійснюють діяльність у сфері культури, для надання меценатської допомоги МОН України пропонує:

в абзаці шостому підпункту 1 пункту 1 розділу I законопроекту слова «сфери культури» виключити;

абзац четвертий підпункту 3 пункту 1 розділу I проекту Закону доповнити словами «та освіти».

Міністерство культури України повідомило про підтримку законопроекту.

Національна академія мистецтв України (далі – **НАМ України**) висловила підтримку законопроекту та надала низку пропозицій. Зокрема, запропоновано додати до отримувачів меценатської допомоги державні наукові установи, діяльність яких пов'язана зі сферою культури, мистецтва, мистецтвознавства та відповідних наукових досліджень.

З огляду на зазначене, НАМ України пропонує підпункт 17¹ пункту 1 статті 1 Закону України «Про культуру» викласти у такій редакції:

«... а також державні наукові установи та інші юридичні особи, статuti (положення) яких передбачають провадження діяльності у сфері культури, мистецтва, мистецтвознавства або наукової діяльності у відповідних сферах ...».

Крім того, НАМ України пропонує доповнити частину першу статті 28¹ такими словами:

«підтримка наукових досліджень у сфері культури та мистецтва, мистецтвознавчих і культурологічних досліджень, діяльності з вивчення, збереження та популяризації національного мистецького надбання».

НАМ України пропонує узгодити положення щодо забезпечення матеріально-технічної бази із визначеним законопроектом колом отримувачів меценатської допомоги.

Зокрема, забезпечення матеріально-технічної бази доцільно поширити не лише на заклади культури, а й на державні наукові установи та інших отримувачів меценатської допомоги, діяльність яких пов'язана зі сферою культури, мистецтва, мистецтвознавства та культурології.

З огляду на зазначене, НАМ України пропонує положення частини першої статті 28¹ Закону України «Про культуру» викласти у такій редакції:

«забезпечення матеріально-технічної бази закладів культури, державних наукових установ та інших юридичних осіб, діяльність яких пов'язана зі сферою культури та мистецтва».

З метою визначення меж контролю мецената за використанням меценатської допомоги НАМ України пропонує доповнити частину четверту статті 28¹ Закону України «Про культуру» у редакції законопроекту такими словами:

«забороняє втручання у наукову, творчу, організаційну, кадрову та іншу статутну діяльність отримувача меценатської допомоги або бенефіціара».

НАМ України пропонує викласти підпункт 6 пункту 1 статті 1 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» у редакції законопроекту у такій редакції:

«меценатська діяльність – благодійна діяльність у сферах освіти, фізичної культури і спорту, культури, мистецтва, охорони культурної спадщини, науки і наукових досліджень, яка здійснюється у порядку, визначеному цим Законом та іншими законами України».

Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики, який визначено головним комітетом з підготовки законопроекту, на своєму засіданні 4 серпня 2026 року (протокол № 199) прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо меценатської діяльності у сфері культури» (реєстр. № 15442 від 24.07.2026), поданий народним депутатом України Потураєвим М.Р. та іншими народними депутатами України, за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу з урахуванням необхідності його доопрацювання до другого читання відповідно до частини першої статті 116 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України».

Підкомітет з питань освіти впродовж життя та позашкільної освіти і адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу, розглянувши на своєму засіданні 14 вересня 2026 року законопроект за реєстр. № 15442 та надані до нього експертні висновки, запропонував Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні зазначений проект Закону прийняти за основу.

Заслухавши інформацію голови підкомітету з питань освіти впродовж життя та позашкільної освіти і адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу Р. Грищука та обговоривши це питання, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо меценатської діяльності у сфері культури» (реєстр. № 15442 від 24.07.2026), поданий народним депутатом України Потураєвим М.Р. та іншими народними депутатами України, за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу.

2. Направити цей Висновок, висновки Міністерства освіти і науки України та Національної академії мистецтв України до Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики, який визначено головним комітетом з підготовки цього законопроекту.

Голова Комітету

Сергій БАБАК